

Anti pestprotocol OBS de Horst

Wij ervaren op onze school een goed pedagogisch klimaat. Dat betekent niet dat er nooit gepest wordt, natuurlijk komt dat wel eens voor. Zodra wij dat signaleren of via de kinderen of ouders horen, dan acteren wij daarop. Het kan voorkomen dat wij het ook niet signaleren, daarom vragen wij altijd aan de betrokkenen die pestgedrag ervaren, dit te melden aan één van de medewerkers van de school.

De algemene gedragsregels binnen onze school zijn:

- De uitgangspunten van de Kanjertraining zijn leidend.
- Iedereen wordt geaccepteerd en gerespecteerd, zoals hij/zij is, doet of eruit ziet.
- We zeggen 'stop, hou op' als er iets gebeurt wat je niet wil; als dit niet werkt vraag je een ander om hulp.
- Iedereen is aardig en behulpzaam en open.
- We luisteren naar elkaar en laten iedereen uitpraten.
- Conflicten worden uitgepraat.
- Spullen van een ander worden gevraagd, als je die wil gebruiken; iedereen is zuinig op alle spullen.
- Binnen de school gedragen we ons rustig.
- Iedereen houdt zich aan de schoolafspraken en de aanvullende afspraken die gemaakt zijn in de groep.
- Ook ouders/verzorgers houden zich aan de gedragsregels van de school.

Met ons onderwijssysteem werken wij liever preventief en daarvoor gebruiken wij de methode Kanjertraining. Deze start vanaf groep 1. Ter voorkoming van pestgedrag geven wij u onderstaand de beschrijving hoe wij er op school mee omgaan en welke werkwijze wij hanteren als het wel voorkomt

1. Op welke wijze wordt in onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?

- Het anti-pestprotocol bestaat uit: het anti-pestprotocol, het gedragsprotocol, het stappenplan KanVAS (Kanjertaining Volg-en adviessysteem).
- We hanteren kanjerregels; bij de start van een schooljaar worden deze besproken en uitgelegd.
- In het gedragsprotocol ligt vast wat de gedragsregels zijn waaraan iedere medewerker, kind en ouder zich dient te houden.
- De medewerker én de kinderen stellen ieder schooljaar samen een aantal klassenregels vast.
- De medewerkers houden toezicht bij het binnenkomen en verlaten van de school en tijdens de speeltijden en pauzes. Bij de lunchpauze wordt toezicht gehouden door de overblijfouders.
- Het anti-pestprotocol is voor ouders te vinden op onze website.
- Cyberpesten vormt een apart onderdeel binnen het anti-pestprotocol en is opgenomen als bijlage.

- 1.1 In gesprekken in de groep en in de lessen 'Sociaal-emotionele vorming: Kanjertraining', wordt gericht aandacht besteed aan de volgende kenmerken van pestgedrag:
- De achtergronden van pestgedrag;
 - De structuren van pestsituaties;
 - De kenmerken van de gepeste;
 - De kenmerken van de pester;
 - De kenmerken van de volgelingen;
 - De gevolgen van het pestgedrag.
- 1.2 Het bevorderen van wederzijds respect en waardering van de kinderen onderling, met als uitgangspunt:
Alle mensen verschillen onderling, qua uiterlijk, qua persoonlijke eigenschappen, vaardigheden en capaciteiten. Ieder mens heeft het recht om, ongeacht zijn uiterlijk, persoonlijke eigenschappen, vaardigheden en capaciteiten, 'zichzelf' te kunnen zijn en als zodanig te worden gerespecteerd door zijn medemensen. Methodiek De Kanjertraining gaat uit van bovenstaande principes.
- 1.3 De medewerkers hebben kennis en inzicht m.b.t. alle aspecten van pestgedrag en zijn vaardig in het signaleren en remediëren van pestgedrag. Alle medewerkers zijn in het bezit van een pestprotocol en handelen conform de hierin genoemde afspraken en stappen.
- 1.4 We hanteren schoolregels; bij de start van een schooljaar worden deze besproken en uitgelegd. In alle groepen worden duidelijke groepsregels gehanteerd, die met de kinderen worden besproken. In de midden- en bovenbouwgroepen (groep 3 t/m 8) zijn de groepsregels op schrift gesteld en hangen duidelijk zichtbaar voor alle kinderen in het lokaal.
- 1.5 Positief gedrag van kinderen wordt gecompimenteerd en beloond.
- 1.6 Er is gedurende tien minuten voor de aanvang van de lessen en gedurende de pauzes toezicht op het schoolplein, waarbij duidelijke gedragsregels en afspraken worden gehanteerd.
- 1.7 In alle groepen wordt ten minste eenmaal per week een les sociaal-emotionele vorming gegeven door middel van het programma met behulp van spelletjes en oefeningen uit De Kanjertraining.
- 1.8 Tenminste tweemaal per schooljaar wordt door de medewerkers in de groepen 1 t/m 8 het KanVAS instrument voor het volgen van sociaal emotionele ontwikkeling ingevuld. De kinderen van groep 5 t/m 8 vullen de kindvragenlijst in. De uitkomsten worden geanalyseerd en indien nodig volgen er interventies op kind- of groepsniveau, Als er binnen een jaargroep zorgen zijn over de onderlinge verstandhouding tussen kinderen kan de medewerker ook het sociogram vanuit KanVas invullen om meer inzicht te krijgen.
- 1.9 Ten minste 1 x per jaar vullen de kinderen van de groepen 6 t/m 8 de vragenlijst 'sociale veiligheid' in, die onderdeel uitmaakt van het KanVas systeem. De uitkomsten worden op groep- en schoolniveau geanalyseerd en besproken. Bijzonderheden in de resultaten kunnen leiden tot acties op groep- of schoolniveau. Indien nodig wordt de vragenlijst nogmaals ingevuld om de effecten van de interventies te meten.
- 1.10 Voor de medewerkers is het onderwerp veiligheid een vast onderdeel van de gesprekkencyclus. Ad hoc situaties kunnen ten allen tijde worden besproken met de directie of de intern begeleider. Om de doorgaande lijn binnen de school te ontwikkelen starten we met de vraag: wat kun je vertellen over de veiligheid hier op school? Hoe veilig voel jij je op school? In de evaluatie nemen we mee of tijdens de analyse van de ingevulde KANVAS lijsten, deze vraagstelling voldoende is of dat we de vraagstelling moeten wijzigen.
- 1.11 Eenmaal per twee jaar vullen medewerkers, ouders en kinderen het tevredenheidsonderzoek in. De ervaring van de mate van veiligheid is een onderdeel van dit instrument.

- 1.12 Op school hebben we een contactpersoon, bij wie kinderen, ouders en medewerkers terecht kunnen. Bij de start van het schooljaar doet deze medewerker een rondje langs de groepen om zichzelf voor te stellen, zodat de leerlingen weten wie het is.
- 1.13 In geval van een crisissituatie zijn de directie en/of de internbegeleider het aanspreekpunt. Daarna wordt besloten wie er in het crisisteam plaatsnemen.
- 1.14 Bij uitingen van gedrag, waarover wij ons zorgen maken en/of waarbij de (school)regels zijn overschreden, nemen wij in een zo vroeg mogelijk stadium contact op met de ouders en registreren dit in het administratiesysteem. (Zie hiervoor ook ons gedragsprotocol OBS de Horst.)
- 1.15 We nodigen de ouders steeds weer uit hun zorgen op dit punt in een zo vroeg mogelijk stadium met ons te delen.
- 1.16 We voeren preventief overleg met de ouders bij dreigend pestgedrag. Ondersteuning van schoolmaatschappelijk werk of verwijzing naar een andere benodigde organisaties zijn altijd bespreekbaar.

2. Waarom wij kiezen voor een anti-pestprotocol

Het is in onze ogen van groot belang, dat de kinderen zich op onze school thuis voelen. Wij streven naar een prettige, ontspannen en open sfeer, waarin de kinderen zich gerespecteerd voelen en ervaren dat er voor iedereen, ongeacht capaciteiten en vaardigheden, de nodige belangstelling en aandacht is. Een dergelijke werksfeer, ook wel pedagogisch klimaat genoemd, vormt een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede onderwijsleerresultaten en een positieve ontwikkeling van de kinderen. Belangrijk kenmerk binnen dit pedagogisch klimaat in ons Daltononderwijs is dus een kindvriendelijke onderwijsleeromgeving, waarbij een gevoel van veiligheid en geborgenheid bij de kinderen de grondslag vormt.

Binnen de school doen zich buitengewoon veel situaties voor, waarin kinderen zich heel kwetsbaar opstellen binnen de kindgroep of bijvoorbeeld bij het spelen op het plein. Situaties, die gemakkelijk kunnen leiden tot gevoelens van ontevredenheid, jaloezie en je achtergesteld of zelfs genegeerd voelen. Pestgedrag in en rondom onze school belemmert niet alleen de voortgang van het onderwijsleerproces, doordat veel tijd aan de oplossing van dergelijk gedrag moet worden besteed, maar doet ook absoluut inbreuk op onze visie, dat wij in onze school een veilige en kindvriendelijke onderwijsleeromgeving nastreven.

En hoe kunnen kinderen, die hun onzekerheid en frustraties door middel van pestgedrag uiten en tot een vast gedragspatroon maken, later als volwassenen op een respectvolle manier met andere mensen in de maatschappij omgaan?

Met behulp van dit anti-pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken nadat een pestsituatie is gesignaleerd, maar ook pestgedrag voorkomen. Door dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en de erbij horende rollen van pester, meeloper en gepeste bespreekbaar te maken.

Naast de nodige basisinformatie voor de medewerkers is ook een plan van aanpak geschreven voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd. Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders intensief betrokken, omdat pestgedrag zich niet altijd alleen beperkt tot de school en omdat oorzaken van pestgedrag zeker niet alleen binnen de school, maar vaak ook buiten de school kunnen liggen.

Dit pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De medewerkers kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
 - Het voorkomen van pestgedrag;

- Het tijdig signaleren van pestgedrag;
- Het remediëren van pestgedrag;
- De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en te remediëren.

Met dit anti-pestprotocol hopen wij als medewerkers van onze school, samen met de kinderen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

3. Achtergrondinformatie

Het verschijnsel pesten, dat inhoudt, dat leden van een groep om een bepaalde reden een soortgenoot pesten. Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Uit een plaagsituatie kan echter heel gemakkelijk een pestsituatie voortvloeien.

Een overzicht van de kenmerken van plagen en pesten en de gevolgen van dit gedrag vormt een basis voor het signaleren van pestgedrag:

3.1 Pesten en plagen, waar zit het verschil?

PLAGEN	PESTEN
<ul style="list-style-type: none"> ● Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor. ● Is van korte duur of gebeurt slechts tijdelijk/eenmalig. ● Speelt zich af tussen 'gelijken' ('Twee honden vechten om hetzelfde been'). ● Is meestal te verdragen of zelfs leuk maar kan ook kwetsend of agressief zijn. ● Meestal één tegen één. ● Wie wie plaagt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed, wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren. ● Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd). ● Ongelijke strijd. De onmachtige gevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pestkop. ● De pestkop heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen. ● Meestal een groep (pestkop en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer. ● Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

GEVOLGEN

- 'Schaafwond' of korte draaglijke pijn (hoort bij het spel). Wordt soms ook als prettig ervaren ('Plagen is kusjes vragen').
- De vroegere relaties worden vlug weer hersteld. De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.
- Men blijft opgenomen in de groep.
- De groep lijdt er niet echt onder.

GEVOLGEN

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook een lange nasleep hebben.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij de gekwetste persoon. Aan de basisbehoefte om 'bij de groep te horen' wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar. Er is daardoor weinig openheid en spontaniteit. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

3.2 Kenmerken van de pester

Alhoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'pester' opplakken op basis van een of meer van de volgende kenmerken en kinderen natuurlijk onderling verschillen, is toch in de praktijksituatie gebleken, dat bij kinderen die pesten, vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Staat vrij positief tegenover geweld, agressie, en het gebruik van stoere taal.
- Imiteert graag agressief gedrag.
- Is vlugger agressief, gebruikt meer geweld.
- Lijkt assertief: zegt spontaan wat hij denkt of voelt. Komt uit voor zijn mening.
- Is vrij impulsief.
- Heeft de neiging anderen te overroepen of te domineren om controle te houden, maar is misschien minder zeker dan het lijkt.
- Wil het middelpunt zijn en is vlug jaloers.
- Is meestal fysiek sterker of omringd door sterke vrienden die zijn gezag respecteren.
- Heeft moeite met regels, grenzen en eigen of door anderen opgelegde regels.
- Schat situaties verkeerd in.
- Schat de gevolgen van zijn gedrag verkeerd in.
- Heeft het moeilijk met stress of spanning, die van buitenaf wordt opgelegd (proefwerken, agressie van ouders, etc.).
- Lijdt vaak aan een negatieve faalangst.
- Hoe onveilig hij zich voelt, hoe groter de behoefte aan een mikpunt.
- Is niet noodzakelijk dommer of slimmer dan de rest.
- Geniet respect uit angst en niet uit waardering.
- Heeft een zwak inlevingsvermogen, is vooral met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen.

3.3 Kenmerken van de gepeste

Alhoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'gepeste' opplakken op basis van één of meer van de volgende kenmerken en kinderen natuurlijk onderling verschillen, is toch in de praktijksituatie gebleken, dat bij kinderen die gepest worden, vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik.
- Weet niet hoe hij met agressie van anderen om moet gaan.
- Is meestal fysiek zwakker.
- Is eerder in zichzelf gekeerd.
- Is geneigd zich onderdanig of gediensstig te gedragen.
- Is onzeker in zijn sociale contacten.
- Durft niet op te komen voor zichzelf.
- Heeft vaak een lage dunk van zichzelf en gelooft uiteindelijk, dat hij het verdient om gepest te worden.
- Voelt zich vaker eenzaam dan andere personen.
- Voelt niet goed aan, welke regels of normen er binnen de groep gelden.
- Reageert niet op de gepaste manier op druk: Begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken of vleien, probeert zich vrij te kopen met snoep of geld, probeert de pestkoppen na te bootsen, maar faalt daarin.

3.4 Signalen, die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen pestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen.

Signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken, en 'verliest' sportkleren en eigendommen. Let zeker op als het kind normaliter niet slordig is. Ook als het kind niet weet hoe de signalen er gekomen zijn of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Zelfs zonder zichtbare aanleiding gedraagt het zich als een geslagen hondje.
- Het is vaak verdrietig of neerslachtig of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien.
- In sommige gevallen is het onhandelbaar, agressief en overspannen.
- Het staat dikwijls alleen op de speelplaats; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen of te komen op feestjes- en logeerpartijen.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de medewerker of de leider.
- Als er groepjes zouden worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen of het blijft over.
- De schoolresultaten worden opeens veel slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het zo nipt mogelijk op tijd op school komt en is meteen na de bel weer weg. Op zondagavond of voor het kind naar een club moet, is het bijzonder gestrest en zoekt redenen om niet naar school of naar de club moeten.

Signalen bij de pester:

- Het kind heeft blauwe plekken of schrammen en besmeurde of gescheurde kleren van de slachtoffers, die zich hebben verdedigd.

- Zijn vriendjes zijn volgzaam meelopers, die wachten op instructies van de pestkop.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het verdraagt het slecht om afhankelijk te zijn van het toeval of van de bekwaamheid of onbekwaamheid van anderen.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje.
- Zijn vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand. Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film.
- De pestkop is regelmatig brutaal tegenover een zwakker gezinslid. Dit kan ook een ouder zijn.
- De pestkop kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek.
- Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het volgbaar en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

4. Hoe wordt er gehandeld in situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd?

In situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd wordt het volgende stappenplan gehanteerd:

a) Waarschuwingsfase

De betreffende kind wordt door de medewerker gewaarschuwd en bespreekt samen met de kind de gesignaleerde peestsituatie. De kind is op de hoogte van het feit dat na deze waarschuwing, bij een volgende peestsituatie de 'volgende stap' volgt.

b) Handelingsfase

- De peestsituatie wordt in gesprekken binnen de betreffende groep(en) besproken en wordt gekoppeld aan de gemaakte afspraken die in de groep gelden.
- De betrokken leerkracht maakt een analyse van de peestsituatie.
- Er volgt, indien nodig, een gesprek met de gepeste, de pester, en de volgelingen, buiten de groep.
- De ouders van de gepeste en de ouders van de pester worden op de hoogte gesteld van de peestsituatie.
- Indien er weer pestgedrag bij dezelfde kind(en) wordt geconstateerd, worden de genoemde drie stappen weer doorlopen en dezelfde maatregelen genomen. Daarnaast:
- De peestsituatie wordt in het ondersteuningsteam (ib/dir) besproken.
- De leerkracht(en) van de betrokken kind(en) bespreekt(bespreken) de peestsituatie met de betrokken ouders. Er wordt gezamenlijk met de betrokken ouders en de betrokken kinderen een plan van aanpak opgesteld en er worden afspraken ten aanzien van het gedrag van de betrokken kinderen gemaakt.
- In die situaties, waarin de remediëring van het pestgedrag problemen geeft, wordt het Samenwerkingsverband (te bepalen in overleg met de ouders en gerelateerd aan de aspecten van het pestgedrag) ingeschakeld.

5. Welke maatregelen worden genomen, indien deze gedragsregels niet worden Opgevolgd?

Indien de genoemde gedragsregels niet worden opgevolgd, wordt het gedragsprotocol in werking gesteld. Zie beleidsstuk Gedragsprotocol OBS de Horst.

Bijlage 1

Cyberpesten

Digitaal of cyberpesten is een vorm van pesten. Cyberpesten kan een groeiend probleem zijn en gebeurt meestal buiten de school, maar school krijgt steeds vaker met de gevolgen te maken. Ruzies, verminderde schoolresultaten en een onveilig schoolklimaat kunnen het gevolg zijn. Er zijn verschillende vormen van cyberpesten die voorkomen op de basisschool, zoals anonieme berichten sturen, schelden, roddelen, bedreigen, ongevraagd foto's plaatsen op het internet, privégegevens publiceren, wachtwoorden stelen en misbruiken en profielen aanmaken onder andermans naam, enz.

Signalen betreffende pesten/cyberpesten nemen we bij Openbare Daltonschool De Horst serieus.

Wanneer de medewerker signaleert, dat er sprake is van pesten/cyberpesten en dit een doorwerkende kracht heeft binnen het schoolklimaat in de groep, wordt onderstaand stappenplan gevolgd:

1. Gesprek met het gepeste kind en de pester(s).

In het gesprek met het gepeste kind is het van belang dat de leerkracht:

- Het kind en diens klacht serieus neemt en het kind zijn verhaal laat doen.
- Zich probeert in te leven in het kind.
- Geen verwijten maakt, dit leidt ~~immers~~ tot een onveilige situatie.
- Bij digitaal pesten het advies geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen.
- Indien de pester niet bekend is, probeert te achterhalen wie de pester is.
- (Analyseren van taalgebruik, bewaren van bewijzen en het bespreken in de groep)

In het gesprek met de pester(s) is het van belang dat de leerkracht:

- Boven tafel probeert te krijgen wat er speelt.
- Serieus luistert naar het verhaal.
- Aangeeft wat de eventuele gevolgen voor de gepeste kunnen zijn.
- Uitlegt dat het niet getolereerd wordt en dat het zelfs strafbaar kan zijn.

2. Ouders/verzorgers van de gepeste en de pester(s) worden op de hoogte gebracht door de leerkracht.

In dit gesprek is het van belang dat de leerkracht:

- Weergeeft wat er zich op school heeft afgespeeld.
- Vraagt naar eventuele signalen thuis.
- De afspraken doorgeeft die er met de betreffende kinderen zijn gemaakt.
- Advies geeft over te nemen maatregelen t.a.v. hun kind.
- Advies geeft waar de ouders terecht kunnen voor informatie. (pestweb.nl, mijnkindonline.nl, politie voor aangifte)
- Indien nodig het nummer geeft van de contactpersoon van de school.

Bijlage 2

Computerprotocol voor de kinderen

- Ik log altijd in onder mijn eigen groep en werk onder mijn eigen naam.
- Ik mag gaan surfen op het internet als ik aan een opdracht ga werken waarbij ik zelfstandig informatie moet zoeken. Dit is voor een spreekbeurt, een werkstuk, project of taalopdracht.
- Ik gebruik normale zoekwoorden bij het zoeken op internet.
- De leerkracht vertelt mij welke spelletjes ik mag spelen op de computer.
- Ik gebruik de koptelefoon alleen als dit voor de opdracht nodig is.
- Ik mag alleen mijn voornaam gebruiken op het internet. Ik geef geen persoonlijke gegevens zoals mijn achternaam, mijn adres, mijn telefoonnummer, mijn emailadres of het adres van mijn ouders of andere bekenden.
- Chatten, sociale netwerksites, het bestellen van producten en downloaden van bestanden is niet toegestaan op school. Bij twijfel overleg ik met de leerkracht.
- Ik ga meteen naar de leerkracht als ik op internet vervelende informatie tegenkom.
- Ik ga netjes om met al het materiaal en laat mijn werkplek opgeruimd achter.